

Kedves Testvérek!

A mai evangéliumi történetnek az eleje fontos számunkra abból a szempontból, hogy nagyon világossá teszi, hogy ezt a történetet, a példabeszédet Jézus kinek mondja. Jézus történetet a farizeusoknak, véneknek és az írástudóknak mondja. A farizeusok és írástudók azok, akik méltatlankodnak Jézus magatartása miatt, hogy bűnösökkel áll szóba, sőt velük is eszik. A méltatlankodó farizeusoknak szól, akiknek érdemes volna saját magukat fölismereni az idősebbik testvér alakjában. A farizeusnak nem csak arra volna érdemes odafigyelni, hogyan van itt az általuk kifogásolt tékozló fiú és atyja közti kapcsolat, hanem a saját maguk magatartásának következményeire is jó lenne, ha ráébrednének.

Nem tudom, rácsodálkoztunk-e már arra, hogy azt mondja a szentíró: „...és akkor az Atya, miután a fiatalabbik kikérte a vagyont rá eső részét, ezért az apa szétosztotta köztük a vagyont.” A történet elején egy utalást hallunk arra, hogy nemcsak a fiatalabbik fiú kapta meg az örökség rá eső részét, hanem az idősebb is. Még ha ez nem is volna elég, a történet befejezése körül meg azt halljuk, hogy az atya éppen azt mondja ennek az idősebb fiúnak, hogy hát, mindenem a tiéd. Sokszorosan látjuk és halljuk azt, hogy ennek az idősebb fiúnak egyáltalán nemhogy kevesebb jutott, megkapja a saját részét, és az apja úgy tekint rá, hogy „Mindenem a tiéd.” Mi ennek az idősebb fiúnak, ennek a farizeus fiúnak – most így mondanám – az első nagy nehézsége? Azért nem örül és vigad, mert azt se látja, nem értékeli, hogy mi az, ami adatott neki. Nem lát okot az örömről, nem lát okot a vigasságra, a mulatságra, az önfeledtségre, mert még az sem tudatosul benne, hogy mi mindent kapott. Mi minden az övé, hogy mi az, amit már ajándékba régen neki adott az édesapja. Úgy gondolja, érzi, hogy neki ez jár. Egy picike kis megjegyzés, azt gyanítom, hogy ma újra szembe kell nézni, a családokban ezzel a magatartással, hogy mindenütt él egy kisebb-nagyobb farizeusi szemlélet, akár a szülők, akár a gyermekek között, akik nem értékelik a szülők által neki adott viszonylagos jólétet, de a szülők sem tudnak mit kezdeni ezzel a magatartással.

A bennünk élő farizeusnak az első nagy nehézsége: nem tudatos benne, hogy mi mindene van, mi minden adatott neki. Ezért aztán nem értékeli a kapott anyagiakat, a lehetőségeket. Ezért nagyon sokszor fásultság jelenik meg, mert nincsen, minek örülhetne. Miközben a vagyont és a törődés rá eső részét megkapja, mindennel úgy bánhat, mintha az övé lenne, hogy a közben mire hivatkozik? „Nem adtál nekem egy gödölyét se.” Minden az övé, ott van az örökség rá eső része, és „Nem adtál nekem egy gödölyét, mert nekem pont egy gödölye kellett volna.” Az apa pedig elégedetlenséggel találkozunk. Nem vagyunk így gyermekeinkkel?

Eszembe jutott viszont egy régi történet erről, hogy ez a fiú nem látja, mi az, ami az övé, ezért nem is tud mulatni. Kedves ismerősöm mesélte, náluk az volt a szokás, hogy december 25-én mindig elmentek étterembe azért, mert az édesapa azt akarta, hogy az édesanyjának Karácsony nagy ünnepén ne kelljen főznie, ne kelljen mosogatnia, pakolnia; nem ragozom. Mindig elmentek ugyanabba az étterembe, mindig egy órákor megérkeztek, nagyjából ugyanazt rendelték, és szokásos forgatókönyv szerint ment ez a fiú elbeszélése szerint, mindig többé-kevésbé ugyanaz történt. Ez az év egy rendkívüli év volt, mert ebben az évben a fiatalember mellett már a fiatal felesége ült, akivel nyáron keltek egybe. Olyan három óra lehetett már, már egy órája megettek, megittak, minden volt, és a fiatal fiú kezdte nézni az óráját, hogy „Hát az apám mikor int a pincérnek, hogy fizessen? Hát, de most már három óra tíz, az apám meg csak úgy beszélgetnek, hát nem tudom, három óra húsz, már a pincérek is hogy néznek ránk?” Egyszer csak a fiúnak eszébe jutott valami, a szemével megkereste a pincért, azt mondja: „Főúr, fizetek.”, és ránézett az apjára, az apja pedig bólintott, és a fiú számára világos lett, mostantól ő fizet. Mi ennek az idősebb fiúnak a nehézsége, a bibliai történetnek a szereplőjéről beszélek, Nem jött rá, hogy most már fizethetne ő is. Amikor megjön, a ki tudja mióta sokat szenvedett testvére, akkor egyáltalán észrevegye a testvért!

Mi ennek az idősebbik fiúnak a nyomorúsága? Hogy nem látja a testvérét. Hogyha a testvére néz, nem látja a testvéreben a testvérét. Amikor a testvére néz, csak egy bűnös embert lát, és nem látja a testvérét. De ennek a fiúnak van egy még nagyobb nyomorúsága, ez pedig az, hogy amikor az apjára néz, nem látja az ő édesapját, hanem olyan valakit lát, vele szemben, aki most egy igazságtalanságot követett el. Nem megrendítő, hogy az apa jóságát és azt az örömet, hogy „Megkerült a fiam! Elveszett, de megkerült. Hát szinte nem is élt, és most megint él.” Ezt a fiú úgy értelmezi, hogy ez egy vele szemben elkövetett igazságtalanság. Ez a fiú nem látja az apját. Az apjára néz, és egy vele szemben elkövetett igazságtalanságot lát. Tulajdonképpen, mikor a testvére néz, és az apjára néz, vagy ott a vigadozó ismerőseire néz, mit lát ez a fiú? A sérelmeit látja, a panaszait látja, a vele szemben elkövetett igazságtalanságokat látja. A saját sértettségét látja, a saját haragját látja. Valahogy ez mutatja meg, hogy mit jelent a rendes emberek embertelensége, hogy hogyan alakul ki a rendes emberek embertelensége. Valahogy így ítéljük el, az általunk nevelt fiatalságot, embertelenül. Arra hivatkozunk: „Én nem követtem el bűnt.” Arra hivatkozunk: „Én mindent megtettem érted.” Ott vannak a farizeusok, akiknek szól a történet, akik azt mondják magukról: „Mi rendes emberek vagyunk,

mi rendes, vallásos emberek vagyunk.”, és sok igazság van benne. És mégis ezek a rendes emberek milyen embertelenné tudtak válni. Ezt pontosan tudjuk, mert majd nagypénteken ez fog bennünk tudatosulni a passió alatt: a rendes emberek embertelensége.

Ez a nagy nyomorúsága ennek a nagyobb fiúnak. Az idősebbik fiú valójában senkihez se kapcsolódik. Nem kapcsolódik a testvéréhez, nem kapcsolódik az apjához, nem kapcsolódik ott a szolgálkhoz és szolgálókhoz. Nem kapcsolódik senkihez, kizárólag a saját sértettségéhez, de az viszont teljesen eltölti őt. Azt lehetne mondani, hogy emiatt, miután csakis a saját sértettségéhez, fájdalmához, szenvedéséhez, nyomorúságához kapcsolódik, ebből az adódik, hogy nem tudja ünnepelni az életet. Nem tud örülni az élet fölött, és azt nem tudja megünnepelni, és nem tud fölötte vigadozni, mert akárkire néz, és akárkivel van, mindig csak a saját sértettsége tükröződik számára vissza.

Amikor azt mondja ez az édesapa: „Hát meghalt, de most életre kelt, elveszett, de megtaláltatott, hát vigadjunk és örüljünk az élet fölött!” Az idősebb fiú nem tud örülni, mert nagyon sebzett az élőkhöz fűződő viszonya. Az idősebbik fiú nem látja életet értéknek, és nem tud együtt érezni valakivel, aki történetesen a testvére, aki életben akar maradni. Ebben a történetben ez a fiatalabb fiú a szó szoros értelmében nem bűnbánatot tart, hanem éheznek, és miután éheznek, úgy dönt, hogy érdemes volna hazamennie, mert ha ott csak béres is lesz, lesz mit enni. A történet egyáltalán nem utal a fiatalabb fiú bűnbánattartására. Arra utal, hogy élni akar. Amikor jön és elmondja, hogy „Élni akarok.”, akkor az apa ehhez a vágyához kapcsolódik, és azt mondja: „Én is azt akarom, hogy te élj. Nem is akárhogyan akarom, hogy élj. Azt akarom, hogy tudd ünnepelni az életedet, hogy tudj örülni az életednek.” Ezért nem egyszerűen csak „Jól van, a legutolsó legyél a sorban, aki megeszi a maradékot.”, hanem „Vágjátok le! Legyenek finom falatok és az ünneplés, hogy te tudd, hogy a te életed milyen nagyszerű nagy érték az én szememben.”

Atya meghívott bennünket arra, hogy ünnepeljük azt, hogy vagyunk, hogy ünnepeljük meg a létezésünket, hogy élünk, hogy vagyunk. Az első gondolat tehát ez, hogy ünnepeljük meg azt, hogy vagyunk. Milyen fölemelő ez, hogy az ember azt mondhatja, ketten biztos akarjuk, hogy legyek: Isten meg én. De hát ezen kívül nyilván sokkal többen, de mi ketten egész biztosan. Miután minden ember elmondhatja, Isten akarta, hogy legyek, és én is azt mondhatom vele együtt, hogy most már én is akarom, hogy legyek, ezért megünnepelhetjük az életünket, azt, hogy vagyunk. Megünnepelhetjük azt, hogy örülhetünk mások létezésé fölött. Most itt csak az egyszerűség kedvéért mondom, hogy egészen nulláról induljunk. Hát nem úgy van egy ilyen gyönyörű vasárnapon, hogy kidugjuk az orrunkat a friss levegőre? Lehet örülni a friss levegőnek? Láthatjuk az ébredező természetet, a lassan kibomló virágokat. Halljuk a madarakat, a madarak létezésének is örülünk. Tehát az Atya meghív bennünket, hogy ünnepeljünk és vigadjunk, más létezésé fölött. Örömlenket lelhetjük, hogy vagyunk egymás számára, hogy vagyunk egymásnak.

Záró két történet. Egy apáca lelkigyakorlatra ment a nővértársaival. Ezt a lelkigyakorlatot Anthony de Mello tartotta. Egy zseniális jezsuita szerzetes, nem él már. A harmadik-negyedik napon Anthony de Mello, a lélekismerő ránézett arra az apácára ott a lelkigyakorlat közben, és mondott neki egy-két nagyon igaz mondatot. Erre az apáca úgy megrendült, hogy elkezdett zokogni, s nem bírt ott maradni a lelkigyakorlaton, fölrohant a szobájába. Ott volt még két apáca társa, hát azok meg összevonták a szemöldöküket, hogy mit csinált ez a pap a mi kedves nővértársunkkal, és faképnél hagyták ők is a lelkigyakorlatot, hogy fölmenjenek, és vigasztalják az ő nővértársukat. Bekopogtattak, és kinyitotta a síró nővér az ajtót, s azt kérdezte: „Mit akartok?” És hát mondták a nővértársai: „Jöttünk, hogy megvigasztaljunk. Hát milyen szörnyen hangzott ez?!” Mire ez az apáca a következőt válaszolta a nővértársainak: „Azonnal menjetek innen! Húsz éve várok erre a pillanatra, hogy végre megrendüljek, hogy húsz éve nem rendültem meg.” A nagyböjti időszak eleje, ez az első, mondjuk így, három-négy hét miről szól? Hogy rendüljünk meg saját magunk miatt, mint az apa tette.

A második történet pedig elvisz bennünket egy másik irányba. De erről is egy történetben hadd számoljak be. Ez pedig: Jóska bácsi, a táncmozgalom hajnalán beleszeret a néptáncba. Jóska bácsi úgy megszerette, hogy ez azt jelentette, hogyha jött a banda, vagy éppen lagzi volt, ő mindig ment, és ő aztán ropta. Csak hát negyven-ötven év az nem múlt el nyomtalanul, már háromszor megműtötték az egyik lábának a térdét. De ha jött a banda, ő ropta, és két fiatal fia ott aggódva beszélgetett egymással, és azt mondja az egyik: „Szóljon már valaki a Jóska bácsinak, hogy a háromszor műtött lábát ne csapja már annyira durván oda a parketthez! Vasárnap nem bír lábra állni, és úgy vihetjük neki a húslevest.” Mire a másik azt mondja: „Na, mondhatnánk ezt a Jóska bácsinak, ha tánc közben tudná, melyik a műtött lába. Csak éppen táncol és fogalma sincs.” Ezt értem azalatt, hogy örülni az életnek úgy, mintha nem lenne holnap, s mintha nem volna tegnap. Megtaláljuk-e mi a saját örömlenket, vagy éppen fájó lábunk miatt sopánkodunk? Megértjük az édesapa örömet, aki megtalálta és új életre segítette gyermekét. Tudott örülni az új életnek, és nem a vélt igazságát szajkózta reménytelenül. Amen.